

גיליון מס' 458 פרשת יתרו
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשה ע"ג הגליון
ולשותפות בדברי התורה של רבינו
פנה עוד היום למס' 053-3145900
ותזכה להיות שותף בהפצת תורתו
של מרן רבינו שליט"א
ואשרי מי שזוכה לכך

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני הפרשה

אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלקים ויכלת עמד (י"ח ג)
מהו הלשון 'ויכולת עמוד' וכי כעת הוא מוכרח לשבת...?

בדרך צחות כותב רבינו לבאר על פי הלכה מהלכות בית דין, שעל הדיינים לשבת בשעת הדין ואילו בעלי דין צריכים לעמוד (שבועות ל' ב'), ומכיון שמשה רבינו דן מבוקר ועד הערב היה מוכרח לשבת כל הזמן, וזהו דבר המקשה על האדם כשאינו יכול זמן רב כל כך.

אמר לו יתרו, הנה אם תעשה את העיצה שלי, יהיו עוד דיינים, ולא תצטרך לדון כל הזמן, ותוכל גם לעמוד... (שבענו מטוביך)

"כבד את אביך ואת אמך" (כ, יב)

רבינו שליט"א (בספרו 'ארחות יושר') האריך בגודל חשיבות מצות כיבוד אב ואם ובת"ד כתב בזה"ל: "כיבוד אב ואם הוא מהדברים שנפרעים גם בעולם הזה (עיין ירושלמי ספ"ק דקידושין), וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו, כך בניו יתנהגו עמו! וזהו מהדברים שרואים גם בזמננו. [ועיין מגילה (ז).] נמצא יוסף שפירש מאביו ל"ב שנה, כשם שפירש יעקב אבינו מאביו. ובזמן החזו"א היה בב"ב אחד שאמרו עליו שאין מתנהג עם אביו כראוי, וכשאביו נפטר אחר כמה שבועות מת הבן פתאום והוא היה צעיר ובריא. ואמרו שאביו תבעו לדין... גם היום יש אחד שלא התנהג עם אביו כשורה בחייו, ואח"כ יצאו בניו לתרבות רעה רח"ל, אף שהוא תלמיד חכם. וכן יש כאלו לרוב והרוצה לראות רואה. השי"ת יצילנו מכל זה".

"ובעבור תהיה יראתו על פניכם" (כ, יז)

המהרש"א במסכת ברכות (י). הקשה איך שייך להתפלל על השני שישוב בתשובה, הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג)? וכתב רבינו שליט"א ליישב עפ"י דברי החזו"א שכתב (בסוף א"ח) לבאר טענת משה רבינו ע"ה על עם ישראל מדוע כאשר אמר הקב"ה "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים" לא אמרו "תן אתה" (ע"ז ה). והקשה החזו"א, הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ומה היו מועילים במה שיאמרו "תן אתה", אלא מוכח שדבר הבא ע"י תפילת אדם אינו קרוי בידי שמים, ולפי"ז מיושב קושית המהרש"א, כי כל דבר הבא ע"י תפילת אחר אינו קרוי בידי שמים (שיח השדה).

כמה שווה המלצה מרבינו

באמצע הלימוד פנה יהודי אל רבינו: "כבוד הרב, אני זקוק להמלצה ואני מוכן לשלם עבור כך אפילו מאה לירות", אמר. סכום גבוה מאד באותם הימים.

הבקשה הסיחה את דעתו של רבינו והפריעה את לימודו, מה שכל כך לא רצה. הוא הרים את עיניו בכאב אל ההלך וענה: "ואני הייתי משלם לך מאתיים לירות בשביל שלא תבקש ממני המלצה"...

(המלאך)

כבוד אב ואם

פעם כשרבינו נזקק שייסיעו לו בדבר מה ורציתי לעזור, וראה שאחד מילדיו נמצא בבית, אמר לי אולי תקרא לו. לפחות לו יש 'כיבוד אב'. אמרתי לרבינו שאני עושה זה בשמחה. אמר, גם אתה רוצה לעשות חסד אז בסדר. [וכן שמעתי בהזדמנויות שונות מרבינו שקורא לבנו ואומר שזה 'המצוה שלו']

רבינו היה מגיע לאמו בכל יום. לאחר פטירתה סבר שכבר אין צורך לבא בכל יום. לאחר כמה ימים אביו זצ"ל העיר לו על כך, מאז היה בא כל יום אל אביו. אחד שאל לרבינו אם יש ללמוד מכך שצריך לבקר ההורים בכל יום, השיב באם הם רוצים, הוא היה הולך כל יום כי הם רצו. (מנחת תודה)

"אלא ד' אמות של הלכה

לאחר שאזל מן השוק בשנה האחרונה הספר ההלכתי המפורסם ורב המכר 'אלא ד' אמות של הלכה' (340 עמודים) אשר בו מובא בצורה מיוחדת ומבוארת כל הנהגות וההלכות בהם נוהג רבינו ע"ס השולחן ערוך מלווה בתמונות הנוגעות להלכות המובאים בספר, יצא לאור בימים אלו מהדורה חדשה נוספת, ניתן להזמין דרך מערכת "דברי שי"ח" במחיר בסך 45 ₪ בלבד להזמנות ניתן לפנות: 053-3145900 (המחיר כולל משלוח חינם בכפוף למוקדי ההפצה)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

”והיה לאות על ידך ולטוטפות בין עיניך”

**מרתק! ידיעה היסטורית! ”הבתים מאכער” שמרן שר התורה שליט”א עלה אליו כדי לברר אצלו על הנהגות וחומרות ה”חזון-איש” במצוות תפילין.
מאמר ב' בסדרה.**

תמונות: ארכיון 'אלא ד' אמות של הלכה', מאגר 'דברי שי"ח'.

התגובות הרבות על הדברים שפורסמו בגליון 'דברי שיח' פרשת בא תשפ"ב, העידו על התועלת הרבה שהיה לכלל הציבור. רבים ביקשו להרחיב את היריעה ככל האפשר, אך נכתב כפי אשר יכיל המקום. נזכיר, כי במאמר א' שפורסם בפרשת בא, נכתב על הרה"ח הישיש רבי נפתלי כהן שליט”א שהיה מהעוסקים הראשונים בבני ברק בעשיית התפילין והתייעץ רבות עם מרן החזון איש זצ”ל, במאמר זה נמשך לכתוב על חלק מהידוריו בעשיית התפילין.

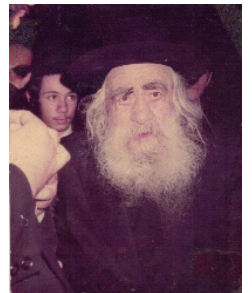
אנו שואלים את ר' נפתלי כהן שליט”א, **מתי נוצר לכם הקשר עם הגר”ח קניבסקי?**

רבי נפתלי: הוא הכיר אותי מצוין עוד מביתו של מרן החזון איש זצ”ל עת הייתי מגיע לשאול, ואחרי כן מפעם לפעם כשרצה לברר משהו בדעתו של החזון איש היה נכנס לפעמים ל'בית מלאכה' בו ייצרתי את התפילין כדי לשוחח.

בני משפחתו של ר' נפתלי מציינים לנו כי גם מרן הסטייפלר, וגם בנו יבל”ט שר התורה מרן הגר”ח קניבסקי סמכו על הידוריו והזמינו אצלו ”בתים”, וגם ילדי מרן הגר”ח שליט”א (הגאון רבי אברהם ישעי' שליט”א) וכן גדולי ומצוקי ארץ נוספים בעל ”שבט הלוי”, מרן הרב שך בעל ה”אבי עזרי”, האדמו”רים מוויזניץ, הרב מפונביז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, הגר”נ קרליץ, וכל תלמידי החזון איש המחמירים והמקפידים, ראו כעניין מיוחד להזמין דווקא אצלו את ”הבתים”.

גם הגאון הגדול רבי שרגא שטינמן שליט”א ביקש מרבי נפתלי שייצר תפילין כשהגיע בנו הגדול לעול תורה ומצוות.

אגב, רבי נפתלי שליט”א גר ברחוב סעדיה גאון 19 בבני ברק בשכינות ממש עם בית הגאון רבי שלומקה ברמן זצ”ל (בהפסק בנין אחד) וכשמרן שהסטייפלר זצ”ל שהיה בבית בתו הרבנית ברמן, ר' נפתלי היה נכנס לפעמים לשאול את הסטייפלר שאלות בהלכה, ועובדא הוה שפעם הראה שם תפילין של ראש מיוחד שייצר, והסטייפלר הפליא את העבודה (סיפור זה היה בתקופה מאוחרת יותר כאשר הסטייפלר כבר שמע הרבה על עבודתו והמליץ עליה כאמור).

הפליא את העבודה. מרן הקהילות יעקב זי”ע

כמה זמן לפני הבר מצוה הגר”ח ק הזמין את התפילין ומתי הוא קיבל?

רבי נפתלי: איני זוכר פרטים בזה אבל באופן כללי היה צריך להזמין את התפילין מספר שנים מראש.

האם בא בעצמו לראות את הייצור?

”לא! את הייצור ממש לא בא לראות, רק להזמין את התפילין ולהביא את הפרשיות”.

מתי שילם, האם מראש או בסוף?

”איני זוכר פרטים מיוחדים”.

אם היו לו בקשות מיוחדות.
”לא. רק הזמין תפילין מהודרות וסמך על כך שאעשה ככל שביכולתי והשתדלותי”.

עברנו לשאול מספר בירורים הלכתיים:

האם הפָּרֶעַסִּי היה ידני חשמלי או הידוראלי?

”מעולם לא השתמשתי בפרעס חשמלי, בתחילה השתמשתי בידני ואח”כ אחרי שבררתי את הטכניקה של פעולת הפרעס ההידוראלי ומצאתי שזה כוחו ממש אז עברתי להשתמש בו. ואולי שאלתי גם את בעל השבט הלוי זצ”ל שהתיר לי להשתמש בהידוראלי, אבל כמדומה ששמעתי בשעתו בשם המנחת יצחק זצ”ל שלא כ”כ רצה שיעברו להשתמש בו משום הכלל המליצי ש’חדש אסור מן התורה’, אבל למעשה נהגתי כשיטת המתירים”.

האם בדקו שלא נהיה נקב אחרי הפרעס?

רבי נפתלי: וודאי, אחרי הפרעס כל 'בית' עובר בדיקה בשיקוף על ידי אור חזק.

והוה מעשה ש'בית' אחד ניקב בראשו וניסיתי בעצמי לסתום את הנקב על ידי הרטבת העור וניפוחו, ואחרי זה חזרתי עם הפרעס על בית ונסתם הנקב לגמרי, והלכתי אל מרן החזון איש זצ”ל ושאלתי אותו אם בכהאי גוונא התפילין 'כשרות' והכריע לי שאכן הבית 'כשר', והוספתי לשאול אותו האם בית כזה עלי למכור בזול יותר או אפשר למכור אותו כמהודר רגיל, והורה לי שאמכור אותו בזול יותר.

רבינו מעיין בריבוע התפילין

יש”כ לדומ”צ הרה”ג רבי יעקב יוסף כהן שליט”א על עזרתו הגדולה.

מאמר ג' ואחרון יתפרסם בעז”ה בשבוע פרשת

תרומה תשפ”ב

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשידי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310